

Міністерство освіти і науки України

**Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»**

**Навчально-науковий інститут фінансів, економіки,
управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування**

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

**Матеріали ІХ Міжнародної
науково-практичної конференції**

15 травня 2025 р.

**Полтава
2025**

5. Лисенко А. Валовий внутрішній продукт як об'єкт економіко-статистичного дослідження. *Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем* : матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф., 30 листоп. 2023 р. Кропивницький : ЦНТУ, 2023. С. 239–243.

6. Кудінова А.О., Маслій О.А., Буряк А.А. Формалізація ризиків і загроз економічній безпеці України в умовах цифровізації. *Управління змінами та інновації*. 2024. № 12. С. 25–31. DOI <https://doi.org/10.32782/CMI/2024-12-4>

УДК 336.004

Худолій Юлія Сергіївна,

кандидат економічних наук, доцент

Дорош Валерія Володимирівна, студентка

*Національний університет «Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка»*

ЕЛЕКТРОННА ІДЕНТИФІКАЦІЯ ТА ЦИФРОВИЙ ПІДПИС ЯК ЕЛЕМЕНТИ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

У наш час, фінансові установи відносяться до найбільш вразливих з боку кіберзагроз через обробку великої кількості конфіденційної інформації та грошових транзакцій. Захист персональних даних клієнтів, банківських рахунків та електронних операцій вимагає впровадження надійних засобів ідентифікації та автентифікації користувачів.

Відповідно до п.п. 14.1.56-¹ п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України електронна ідентифікація – це процедура використання ідентифікаційних даних особи в електронній формі, які однозначно визначають фізичну особу, юридичну особу або представника фізичної чи юридичної особи [1].

Тобто, вона забезпечує підтвердження особи при доступі до електронних послуг, включаючи інтернет-банкінг, мобільні додатки та цифрове підписання документів. Використання електронної ідентифікації підвищує рівень довіри між клієнтом і фінансовою установою.

Одним із форм електронної ідентифікації є електронний підпис – це дані в електронній формі, які додаються до інших електронних даних або логічно з ними пов'язані та призначені для ідентифікації підписувача цих даних [5]. В свою чергу, електронний підпис, включає в себе – цифровий підпис. Криптографічний механізм, який забезпечує цілісність електронного документа, підтверджує автора підпису та унеможливорює підробку. У фінансових установах цифровий підпис гарантує законність електронних угод і транзакцій, замінюючи паперові документи з мокрою печаткою.

В Україні правові основи регулюються Законом «Про електронні довірчі послуги». Основні положення закону включають [3]:

- визначення понять «електронна ідентифікація», «електронний підпис», «кваліфікований електронний підпис»;
- створення інфраструктури довіри: кваліфіковані надавачі електронних довірчих послуг, центральний засвідчувальний орган (ЦЗО);
- визнання електронного підпису, створеного із застосуванням кваліфікованого сертифіката, рівнозначним власноручному підпису;
- можливість транскордонного визнання електронних підписів та печаток інших країн (у межах міжнародних угод);

В Європейському Союзі функціонує регламент eIDAS. Загалом, система спрямована на створення безпечного простору для електронної взаємодії, включаючи фінансовий сектор. Основні положення Eidas [2]:

- створення єдиного правового простору для електронної ідентифікації та довірчих послуг в усьому ЄС;

– визначення трьох рівнів електронного підпису: простий, удосконалений (AdES) та кваліфікований (QES);

– юридичне визнання кваліфікованого електронного підпису як еквіваленту власноручного підпису в усіх країнах ЄС;

– впровадження механізму взаємного визнання електронних ідентифікаторів, що сприяє транскордонним фінансовим операціям і онлайн-ідентифікації користувачів.

До основних переваг впровадження цифрової ідентифікації та підпису для фінансових установ, відносяться [4]:

1) підвищення безпеки клієнтських даних;
2) скорочення часу обслуговування та автоматизація процесів;

3) зменшення витрат на паперову документацію;

4) можливість надання дистанційних послуг 24/7;

5) підвищення рівня довіри та конкурентоспроможності;

6) використання електронного цифрового підпису (ЕЦП) значно підвищує безпеку фінансових операцій завдяки кільком важливим аспектам:

– ЕЦП підтверджує, що документ або транзакцію підписала саме та особа, яка мала це зробити. Це унеможливорює підміну чи фальсифікацію підписанта;

– після накладення ЕЦП будь-яке внесення змін до підписаного документа автоматично анулює підпис. Це гарантує, що фінансова операція чи документ залишаються незмінними;

– підписант не може заперечити факт підписання документа. Це дуже важливо для доказовості у спірних ситуаціях або судових справах;

– використання ЕЦП зазвичай супроводжується шифруванням даних, що знижує ризик їх перехоплення або несанкціонованого доступу.

Отже, електронна ідентифікація та цифровий підпис відіграють ключову роль у формуванні безпечного та надійного інформаційного середовища фінансових установ. Їхнє ефективне впровадження сприяє підвищенню загальної стійкості фінансової системи в умовах цифрової трансформації, тобто, застосування цих технологій забезпечує надійний захист персональних даних, юридичну значимість електронних документів і спрощення взаємодії між клієнтами та фінансовими структурами.

Правове регулювання в Україні та Європейському Союзі створює міцне підґрунтя для розвитку цифрової ідентифікації та підпису, забезпечуючи їхню сумісність, безпечність і довіру з боку користувачів. Зокрема, кваліфікований електронний підпис, що базується на технології цифрового підпису, стає повноцінною заміною традиційного власноручного підпису в електронному середовищі.

Література

1. Державна податкова служба України. Податкова інформує: визначення електронного підпису // Офіційний вебсайт ДПС у Харківській області. 2023. URL: <https://kh.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/print-802852.html>.
2. Європейський регламент eIDAS (Regulation (EU) № 910/2014). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0910>.
3. Закон України «Про електронні довірчі послуги» від 05.10.2017 № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>.
4. Національний банк України. Концепція розвитку фінансового сектору України до 2025 року. К.: НБУ, 2020.
5. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22 травня 2003 р. № 852-IV. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
6. Khudolii, Y., Hlushko, A. The impact of innovation and fintech on the banking business. ScienceRise. 2023. № 3. P. 41–50.

7. Khudolii, Y., Svystun, L. Сучасні тенденції FinTech та їх вплив на безпеку банківських установ. *Економіка і регіон*, 2021, (3(82), 115–123. [https://doi.org/10.26906/EiR.2021.3\(82\).2375](https://doi.org/10.26906/EiR.2021.3(82).2375)

8. Онищенко С.В., Маслій О.А. Ризики та загрози в умовах цифровізації: безпековий аспект. II International 223 Scientific Conference Development of Socio-Economic Systems in a Global Competitive Environment: Conference Proceedings, May 24th, 2019. Le Mans, France. P.54-56.

9. Yehorycheva S., Hlushko A., Khudolii Y. Issue of Ukrainian financial sector information security. *Development Management*. 2023. №22(4). P. 45-52.

10. Onyshchenko, V., Yehorycheva, S., Maslii, O. & Yurkiv, N. (2020). Impact of Innovation and Digital Technologies on the Financial Security of the State. *Lecture Notes in Civil Engineering*. Volume 181. pp. 749–759. https://doi.org/10.1007/978%2D3%2D030%2D85043%2D2_69

УДК: 336.711.055-021.387(477):502.131.1-044.372

Черв'як Анна Володимирівна,

*доктор філософії, в.о. ученого секретаря Вченої ради,
Національний університет «Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка»*

ЕКОЛОГІЧНІ РИЗИКИ ТА ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ БАНКІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ESG- ТРАНСФОРМАЦІЇ

В умовах стрімких змін глобального фінансового середовища та сучасних викликів дедалі більшої актуальності набуває питання впливу екологічних ризиків на стійкість банківської системи України. Впровадження принципів ESG (Environmental, Social, and Governance) у діяльність